

*Дәстүрлі медицинаның
концепциясы*

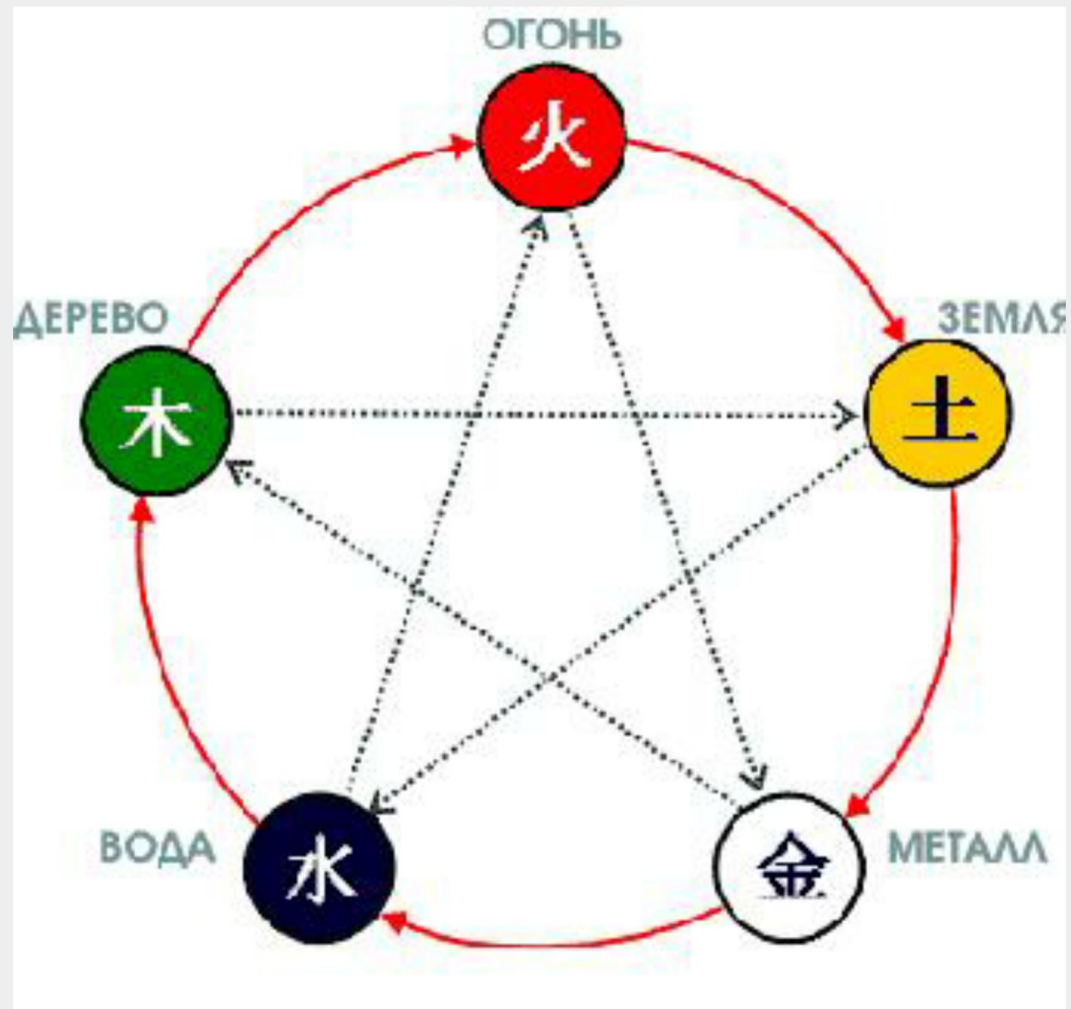
* **Дәстүрлі медицина** Қоршаған ортаны бізге 5 түрлі құбылыспен (жел , ыстық , ылғалдық , құрғақтық және су) және 5 алғашқы элементтермен түсіндірген (Ағаш, от, жер, метал, су).

* 1) У-син концепциясы

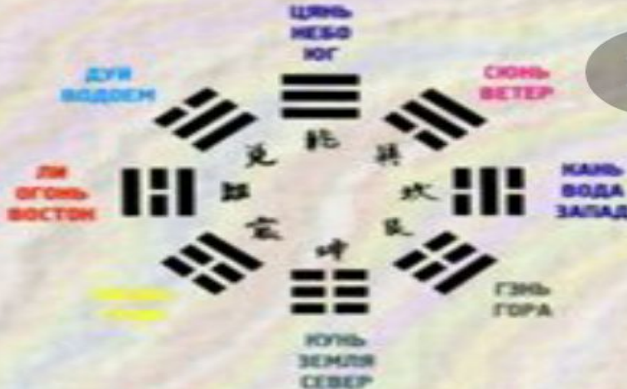
* 2) Инь-ян концепциясы

У-син концепциясының негізгі қортындысы – алғашқы элементтерде материалды болғандықтан, онда әлемде бір тұтас материалды деген көзқарасқа келген.

Ерте шығыс философиясында табиғаттың түрлі құбылыстарын, адамның мүшелерімен, ұлпаларын және эмоцияларын классификациялау үшін қолданылады.

ДРЕВНЯЯ КИТАЙСКАЯ МЕДИЦИНА

**ТРИ
ОБОГРЕВАТЕЛЯ**
ПЕРИКАРД

ДЕРЕВО
весна - ветер - рождение
зеленый цвет
кислый вкус - гнев

ОГОНЬ
лето - жара - развитие
красный цвет
горький вкус - радость

ПЕЧЕНЬ
ЖЕЛЧНЫЙ
ПУЗЫРЬ

**ТОНКИЙ
КИШЕЧНИК**
СЕРДЦЕ

ЖЕЛУДОК
СЕЛЕЗЕНКА

ЗЕМЛЯ
конец лета
влажность
изменение
желтый цвет
сладкий вкус
размышление

ВОДА
зима - холод
исчезновение
черный цвет
соленый
вкус
страх

ПОЧКИ
МОЧЕВОЙ
ПУЗЫРЬ

ЛЕГКИЕ
ТОЛСТЫЙ
КИШЕЧНИК

МЕТАЛЛ
осень сухость
увядание
белый цвет
острый вкус - тоска

ВРЕМЯ АКТИВНОСТИ МЕРИДИАНОВ

Меридиан	Максимальная активность	Минимальная активность	Меридиан	Максимальная активность	Минимальная активность
Мочевое пузыря	15.00 - 17.00	3.00 - 5.00	Легких	3.00 - 5.00	15.00 - 17.00
Почек	17.00 - 19.00	5.00 - 7.00	Толстой кишки	5.00 - 7.00	17.00 - 19.00
Печени	19.00 - 21.00	7.00 - 9.00	Желудка	7.00 - 9.00	19.00 - 21.00

5 элементов У-СИН

Дерево

1. Глаза
2. Мышцы, связки
3. Гнев
4. Кислый
5. Рождение
6. Ветер
7. Восток
8. Весна

Вода

1. Уши
2. Кости, зуб
3. Страх
4. Солёный
5. Смерть
6. Холод
7. Север
8. Зима

Огонь

1. Язык
2. Кровь
3. Радость
4. Горький
5. Развитие
6. Жар, тепло
7. Юг
8. Лето

Земля

1. Рот
2. Соед. ткань, лимфа
3. Тревога
4. Сладкий
5. Зрелость
6. Влажность
7. Середина
8. Сезон дождей

Металл

1. Нос
2. Кожа, нервы
3. Печаль
4. Острый
5. Увядание
6. Сухость
7. Запад
8. Сухая осень

Обозначения

Функции:

- > созидания
- - -> противосозидания
- ← подчинения
- - - ← противоположения

Характеристики:

1. Органы чувств
2. Ткани тела
3. Эмоция
4. Вкус
5. Жизненный цикл
6. Энергия
7. Сторона света
8. Время года

Парные связи:

- Ян
- ◐ Инь

Ал алғашқы элементтер материалды әлемнің негізгі құрамдас бөлігі ретінде, сонымен қатар қозғалыстыңда;

Ағаш -пайда болу мен өсу.

От -ең жоғарғы даму және белсенділік.

Метал- құлдырау

Су -минималды белсенділік және пассивті күш.

Жер- циклдық өзгерістердің орталығы.

5 алғашқы элементтердің өзара стимуляциясының бір ізділігі келесідей :

Ағаш отты тудырады,су ағашты тудырады.Осы қарым-қатынаста әр элемент бір жағынан стимулдаушы және стиму алушы болып табылады.Сонда стимулдайтын элемент Ана ретінде қарастырлады,ал стимул алушы ұл ретінде қарастырлады.

* У-син концепциясы негізінде ине шаншу арқылы емдеу қарастырылған. Мысалға айтсақ : Ана мен ұл дегенде меридияндағы энергия өрісін күшейтуге немесе тежеуге мүмкіндік береді. Мысалы : қай жерде меридиянда энергия әлсіз болса, сол жерімізге энергия өрсін күшейтіп немесе тежей аламыз. Бұзылған энерия артық болса, онда меридиянның нүктесіне әсер етуге болады. Егер осы элемент біреуі болмаса немесе артық болса онда элементтер арасында патологиялық әсер немесе өзгеріс туындайды.

Первоосновы	Пять первоэлементов				
	Дерево	Огонь	Земля	Металл	Вода
Пять сезонов природы	Весна	Лето	Конец лета	Осень	Зима
Пять превращений	Рождение	Рост	Развитие	Накопление	Хранение
Пять отверстий («окон»)	Глаза	Язык	Рот	Нос	Уши
Пять структур тела	Связки	Сосуды	Плоть (мышцы)	Кожа и волосы	Кости
Пять эмоций	Гнев	Радость	Задумчивость	Грусть	Страх
Пять цветов	Зеленый	Красный	Желтый	Белый	Черный
Пять вкусовых ощущений	Кислый	Горький	Сладкий	Острый	Соленый
Пять сторон света	Восток	Юг	Середина(центр)	Запад	Север
Пять явлений природы	Ветер	Жар	Влажность	Сухость	Холод
Пять выделений	Слезы	Пот	Слюна	Выделения из носа	Моча
Пять органов инь	Печень	Сердце	Селезенка	Легкие	Почки
Пять органов ян	Желчный пузырь	Тонкая кишка	Желудок	Толстая кишка	Мочевой пузырь

* Дәстүрлі медицинада У-син концепциясы негізінде алғашқы нүктелері бар деген түсінік бар. Ол нүктелер өзара әсер ете алады және ине шаншу терапиясында қолданылады немесе осы нүктелерді антикалық нүктелер деп айтады. Осы нүктелер жаңағы құбылыспен байланысты. Осы нүктелер созылмалы аурулардың асқынуының алдын алу үшін және де жалпы адамның өзін өзі жақсартуына көмегін тигізеді.

Человек (микрокосмос)

Пять органов инь (чжан)	Пять органов ян (фу)	Пять отверстий (окон)	Пять структур тела	Пять эмоций
Печень	Желчный пузырь	Глаза	Мышцы	Гнев
Сердце	Тонкая кишка	Язык	Сосуды	Радость
Селезенка	Желудок	Рот	Связки	Раздумье
Легкие	Толстая кишка	Нос	Кожа и волосы	Печаль
Почки	Мочевой пузырь	Уши	Кости	Страх

- * Инь-ян концепциясы : Инь-ян арасындағы байланыс материалды әлемнің тіршілік негізін құрайды. Заттар мен құбылыстар арасындағы қатынас өзара теріс және өзара айналдырушы байланыстармен сипатталады. Және шығыс медицинасында организмнің физиологиясы мен патологиясын түсіндіреді. Сонымен қатар түрлі ауруларды емдеуге және дәстүрлі диагностикада қолданылады. Яғни біреуі басым болғанда екіншісі әлсірейді.
- * Инь-ян – Қарама-қарсы қасиеттері ерте философтардың көзқарасы бойынша су мен от болып табылған.
- * Инь – Өзінің қасиеттері бойынша ұқсас және келесі белгілерімен түсіндіріледі. Суық, ішке және төменге бағытталған яғни қараңғы.

- * Ян –Өзінің қасиеттері бойынша отқа ұқсас болады. Ыстық, сыртқа, жоғарыға бағытталған яғни ашық. Табиғатта барлық құбылыстар бір-біріне қарамақарсы мысалға айтар болсақ осы ИНЬ-ИЯ себебі олар бір-біріне бір уақытта қарамақарсы өзара байланыты және бір тұтас организмде бір-біріне сүйеніп тіршілік етеді. Сонда ИНЬ әлсіз кезінде шығын, төмендеуді білдірсе ал күшейсе ол пайда болу мен өсу дегенді білдіреді. Осы Инь-Ян екі жағы бір құбылыстың ішінде өзгеріп отырады. Егерде организмді алып айтатын болсақ, организмнің функцияналды қызмет етуі қоректік заттардың шығынын қажет етеді. Яғни ол ЯН-ның күшейуіне, ИНЬ-ның әлсіреуіне сәйкес келеді.
- * Қалыпты жағдайда ИНЬ-ЯН арасындағы байланыс өзара тепе-теңдік сақтайды. Ал патологиялық жағдайда ИНЬ немесе ЯН басым болады, тепе-теңдік бұзылады.

- * Дәстүрлі медицинаның жалпы көзқарасы У-син және Инь-ян концепциясының өзара бір тұтас екеніне келеді. Мысалы : Метал және су элементтері ИНЬ ге жатқызылады. Ағаш пен оттың элементтері ЯН ға жатқызылады, ал жер ИНЬ мен ЯН арасындағы ауытқу нүктесі болып табылады.
- * ИНЬ-ЯН ешқашан тыныштықта болмайды бір-бірін толықтырып өзгеріп отырады. Адамның физиологиялық немесе психикалық жағдайы нормадан артық болса ЯН жағдайына, кем болса ИНЬ жағдайына жатызатын болған.
- * Жалпы осы жоғарыда айтылып өткен принциптер бойынша акупунктуралық диагностиканың негізі құралған.

Таблица 1.1. Триграммы и соответствия

Триграмма	Элемент	Животное	Ассоциации с природой	Ассоциации с сезоном года	Интерпретация	Член Семьи
Цзянь	Металл	Дракон, Лошадь	Небеса	Поздняя осень	Творческий, сильный, круглый, живучий	Отец
Кунь	Земля	Кобыла, Вол, Корова	Земля	Позднее лето, ранняя осень	Восприимчивый, плодородный, питающий	Мать
Чэнь	Дерево	Скачущая Лошадь, Летающий Дракон	Гром	Весна	Движение, пробуждение	Старший Сын
Кань	Вода	Свинья	Луна и Вода	Середина Зимы	Изогнутые предметы, текущая вода, опасность	Средний Сын
Кэнь	Меньшая Земля	Собака	Гора	Ранняя Весна	Устойчивость, неподвижность, ворота, плоды, семена	Младший Сын
Сунь	Меньшее Дерево	Курица	Ветер	Раннее Лето	Мягкость, проникновение, рост, рост растений	Старшая Дочь
Ли	Огонь	Фазан	Солнце и Молния	Лето	Приверженность, зависимость, оружие, засуха, яркость	Средняя Дочь
Туй	Меньший Металл	Овца, Коза	Озеро и Морская вода	Середина Осени	Радость, ясность, размышления и зеркальное отражение	Младшая Дочь